

รู้ทัน - ป้องกัน - รับมือ ปัญหาภัยแล้ง ...ลดวิกฤตขาดแคลนน้ำ

ภัยแล้ง เป็นภัยที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นระยะเวลานาน ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน และทำให้พื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหาย โดยภัยแล้งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่วนใหญ่เกิดจากปริมาณฝนน้อยกว่าปกติหรือฝนไม่ตกตามฤดูกาล เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ขอแนะข้อควรระวังเกี่ยวกับภัยแล้ง และการปฏิบัติตนเพื่อลดผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง ดังนี้

สาเหตุการเกิดภัยแล้ง

ปัจจัยทางธรรมชาติ

ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศโลก ผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ และภาวะเรือนกระจก ทำให้อุณหภูมิโลกเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้สภาพอากาศร้อนและแห้งแล้งมากกว่าปกติ

ร่องมรสุมเคลื่อนตัวผิดปกติ โดยมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีกำลังอ่อนและเคลื่อนตัวผ่านพื้นที่น้อยกว่าปกติ ทำให้ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ฝนตกน้อย หรือฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน

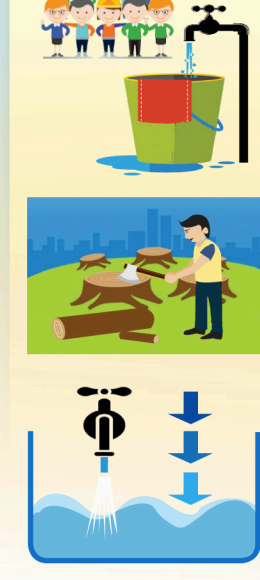

การกระทำของมนุษย์

ความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น จากการขยายตัวของชุมชน ภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่แหล่งน้ำธรรมชาติมีจำกัด ปริมาณน้ำจึงไม่เพียงพอต่อการใช้งาน

การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ระบบนิเวศขาดความสมดุล ส่งผลให้มีปริมาณฝนน้อยและฝนไม่ตกตามฤดูกาล

การบริหารจัดการน้ำไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการใช้งาน การวางผังเมืองและการพัฒนาแหล่งน้ำไม่เหมาะสม ทำให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรงของภัยแล้ง

ปริมาณน้ำฝนและความชื้นในอากาศ พื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนและความชื้นในอากาศน้อย สถานการณ์ภัยแล้งจะรุนแรงมากกว่าพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนและความชื้นในอากาศสูง

เขตชลประทานและแหล่งน้ำ พื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทานและมีแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวนมาก สถานการณ์ภัยแล้งจะรุนแรงน้อยกว่าพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชลประทาน

ความชื้นและลักษณะการอุ้มน้ำของดิน พื้นที่ที่มีสภาพเป็นดินเหนียว จะมีความชื้นในดินสูงและอุ้มน้ำได้มาก สถานการณ์ภัยแล้งจึงรุนแรงน้อยกว่าพื้นที่ที่มีสภาพเป็นดินร่วนหรือดินทราย

นอกจากนี้ ความรุนแรงของสถานการณ์ภัยแล้งยังขึ้นอยู่กับระยะเวลาการเกิดและขนาดของพื้นที่ที่ประสบภัย

ฤดูกาลการเกิดภัยแล้ง

ช่วงฤดูหนาว ตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนพฤษภาคม บริเวณประเทศไทยตอนบนมีฝนตกน้อย หรือไม่มีฝนตก ส่วนมากเป็นฝนที่เกิดจากพายุฝนฟ้าคะนอง ทำให้ปริมาณฝนไม่มากพอที่จะคลี่คลายสถานการณ์ภัยแล้ง โดยภัยแล้งลักษณะนี้มักเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี

ช่วงกลางฤดูฝน ตั้งแต่ปลายเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม หลายพื้นที่ของประเทศมักเกิดปัญหาภัยแล้งจากฝนทิ้งช่วงประมาณ 1 - 2 สัปดาห์หรือยาวนานถึง 1 เดือน ซึ่งอาจเกิดในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งหรือครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

การปฏิบัติตนเพื่อลดผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง

ภาคประชาชน

จัดหาและซ่อมแซมภาชนะกักเก็บน้ำ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี เพื่อสำรองน้ำไว้อุปโภคบริโภคในช่วงฤดูแล้ง

ใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยปิดก๊อกน้ำให้สนิททุกครั้งหลังใช้งาน และไม่เปิดน้ำไหลทิ้งโดยเปล่าประโยชน์

ใช้ภาชนะรองน้ำแทนการปล่อยน้ำจากก๊อกน้ำหรือสายยาง อาทิ รองน้ำใส่ถังสำหรับล้างจานหรือล้างรถ จะช่วยลดการสิ้นเปลืองน้ำ

นำน้ำที่เหลือจากการใช้งานไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น อาทิ รดต้นไม้ ทำความสะอาดพื้น

เลือกใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ อาทิ ฝักบัวที่มีหัวฉีดขนาดเล็ก ก๊อกน้ำชนิดประหยัดน้ำ รวมถึงติดตั้งอุปกรณ์เติมอากาศที่หัวก๊อกน้ำ ฝักบัว หรือชักโครก เพื่อเพิ่มแรงดันน้ำ จะช่วยลดปริมาณการใช้น้ำ

หมั่นตรวจสอบท่อส่งน้ำ และก๊อกน้ำให้มีน้ำรั่วซึม โดยปิดก๊อกน้ำหรือบีบน้ำ และจดเลขมาตรวัดน้ำไว้ หากเลขมาตรวัดน้ำเปลี่ยนแปลง แสดงว่ามีน้ำรั่วซึม ให้รีบซ่อมแซม

เลือกใช้ชักโครกแบบประหยัดน้ำ ซึ่งมีทั้งแบบใช้น้ำมากและใช้น้ำน้อย หากไม่มีให้ใช้ขวดหรือแกลลอนบรรจุน้ำเปล่าวางในถังก้นชักโครก รวมถึงไม่ทิ้งเศษอาหาร กระดาษทิชชูลงในชักโครก เพราะทำให้สูญเสียน้ำในปริมาณมาก

